

#7

Matěj Lejsal_Sue Ryder

VĚST DIALOG O STÁŘÍ

SHÁNĚNÍ DÁRCŮ A SPONZORŮ MÁ I STĚŽÍ PŘEDSTAVITELNÉ PODOBY. MÍSTO TELEFONOVÁNÍ A ROZEŠÍLÁNÍ ŽÁDOSTÍ O PENÍZE TO TAKÉ MŮŽE BÝT NEKONEČNÉ ŠLAPÁNÍ DO PEDÁLŮ KOLEM OBŘÍ JADERNÉ ELEKTRÁRNY. NEVĚŘÍTE? ŠÉF ČESKÉ NEZISKOVÉ ORGANIZACE SUE RYDER MATĚJ LEJSAL TO SÁM ZAŽIL VE VELKÉ BRITÁNII. PŘÍŠTÍ ROK CHYSTÁ NA MĚSTSKÉM KOLE ZNAČKY BROMPTON DALŠÍ CESTOVATELSKÉ DOBRODRUŽSTVÍ.

text PAVEL OTTO

Matěj Lejsal (46) • Vystudoval v letech 1995 až 2001 management na Vysoké škole ekonomické v Praze, v letech 1998 až 2003 pak sociální práci na Univerzitě Karlově. Na UK dodnes přednáší sociální politiku a také působí jako vědecký pracovník na Fakultě humanitních studií. V neziskové organizaci Sue Ryder pracuje už dvacet let, od roku 2006 jako ředitel. Mezi jeho koníčky patří skauting, práce se dřevem a jízda na kole. Je ženatý, má tři děti.

Prvořadým smyslem takových akcí není sportovní výkon. Pouťají pozornost těch, kteří chtějí pomáhat. Jejich dary umožňují vykročit z obvyklých škatulek a zkvalitnit stárnoucím lidem závěr života.

„Příští rok bude stoleté výročí narození lady Sue Ryder, která iniciovala vznik neziskových organizací na pomoc seniorům a dalším znevýhodněným skupinám lidí. Pohrávám si s myšlenkou oprášit nějakou cyklistickou výzvu. Mohl bych to kombinovat nejprve s českou a pak s britskou odyseou,“ uvažuje Lejsal. Na kole chce dojet z Prahy do Německa, pak se dopravit do Londýna a pokračovat po vlastní ose do Leedsu, kde se Sue Ryder v roce 1924 narodila.

Překonávat hranice možného. Dárcovství podle Lejsala boří hranice toho, co je v sociální práci možné, včetně zažitých představ o podobě například běžného domova pro seniory. To je jedna z řady služeb, které organizace nabízí. „Dárci nám například umožňují, abychom měli domovského kaplana, který pečuje o duchovní potřeby klientů Sue Ryder. A ony jsou velké,“ zdůrazňuje.

Peníze od dárců se zúčastní také třeba ve zlepšení součinnosti. „Mohli jsme přijmout kolegyni, která se věnuje koordinaci paliativní péče. Usnadňuje domluvu různých profesí jak uvnitř našeho domova, tak těch, které jsou okolo nás,“ popisuje Lejsal.

Velmi důležité je šíření zkušeností s duchovní službou nebo s prací koordinátorů. Třeba díky nadačnímu fondu Abakus může Sue Ryder sdílet svoje poznatky s dalšími patnácti podobnými zařízeními tím, že jim společně s Centrem paliativní péče poskytuje strukturované vzdělávání, podporu při zavádění změn a tematické workshopy s prostorem pro sdílení zkušeností.

I když Sue Ryder závisí na podpoře dárců, není to jen nutnost, ale vědomé rozhodnutí vedení organizace. Znamená to odpovědnost za zajištění prostředků, zároveň to však přináší svobodu pouštět se do věcí, s nimiž sociální systém obvykle nepočítá, a i proto je neumí zaplatit.

Rozpočet Sue Ryder má tři hlavní pilíře. Téměř padesát procent představují veřejné zdroje, deset procent jsou příjmy od klientů a zbytek poskytují sponzoři a dárci. Patří sem i příjmy z osmi dobročinných obchodů, které přijímají a prodávají darované věci. Právě teď například startuje vánoční kampaň na www.darekprosue-ryder.cz.

Sportovní harakiri není nutné. Matěj Lejsal vystudoval management na Vysoké škole ekonomické, k němuž si paralelně přibral obor sociální práce, protože podle svých slov chtěl, aby jeho studia měla i humanistický rozměr. Po škole nastoupil do Sue Ryder, kde působí už dvacet let.

„Sue Ryder je pro mě kombinací každodenního setkávání s životními příběhy konkrétních lidí, tedy klientů, jejich blízkých, kolegů, dobrovolníků nebo dárců a zároveň je to makroúroveň systémového uchopení principů a hodnot sociální politiky, jejich propisování do legislativy a financování z veřejných rozpočtů. Zabývám se prací se seniory v celistvém, plastickém obraze,“ říká.

Se zapojováním dárců začal v roce 2010, když se rozhodl naježdit za rok 1000 kilometrů na kole a pro každý kilometr nalézt sponzora. „Měli jsme tehdy malé děti a objevil jsem holandské městské kolo s nákladním prostorem, v němž se daly vozit. Spočil jsem příjemné s užitečným, jakkoliv to nakonec byla velká dřina,“ říká.

Pak zkusil další výzvu, aby oslovil přátele a podporovatele Sue Ryder v Británii a také tamní českou komunitu. Na skládačce Bromton se vydal na mistrovství světa milovníků těchto bicyklů, které se tehdy konalo blízko Oxfordu. V jednom kritickém místě ale zabočil na opačnou stranu, než leží známé univerzitní město, a ocitl se u jaderné elektrárny. „Kolem jejího plotu jsem nad rámec původní trasy ujel dalších třicet kilometrů. Do cíle jsem dorazil před osmou večer po dvanácti hodinách v sedle. Žádná tělesná poloha nebyla moc pohodlná,“ vypráví.

Podobná vytrvalostní zápolení se začala nabalovat sama, například Lejsalova ko-

Vánoční kampaň Nadace Sue Ryder

Nadace spustila vánoční kampaň s názvem Dárek pro Sue Ryder s cílovou částkou 870 tisíc korun. Peníze použije například na muzikoterapii, terénní pomoc osobních asistentů nebo na paliativní péči a duchovní doprovázení. Ve druhé polovině listopadu už dárci poslali na účet téměř čtvrt milionu korun.

legyně běžela ultramaraton, tedy sto kilometrů. Sponzorskou akci absolvovala v pražském parku Hvězda. Objevují se i lidé zvenčí, kteří sportovní výzvu spojí s pomocí. „Je to nesmírně vzácné v tom, že to dělají, přestože nemusejí. Samozřejmě není vždy nutné páchat sportovní harakiri, možností je řada,“ podotýká Lejsal.

Mluvíme o podzimu života. V péči o stárnoucí lidi nastal za posledních třicet let velký posun v materiálně technickém zázemí i otázkách lidské důstojnosti. Dluhy však stále existují. Jakkoliv je obrázek aktivního stárnutí v relativním zdraví motivující, chybí odpověď na to, jak naplnit život v situaci, kdy se lidé stanou závislí na pomoci druhých. „Stále nevíme, jak nalézt smysl života člověka trpícího demencí a velkou dezorientovaností. To je velký úkol pro všechny v jeho okolí, celé společnosti,“ míní ředitel Sue Ryder.

Obecně platí, že se nedaří vést dialog o stáří, připomíná Lejsal. Tím, že se péče o nemocné seniory profesionalizovala a přesunula do zdravotnických zařízení, přicházíme o možnost být svědky toho, jak vypadá závěr života.

Lejsalova rodina se nedávno musela vyrovnat s odchodem blízkého člověka. Zúčastnila se tradičního pohřbu s obřadem v kostele, průvodem na hřbitov a s ukládáním rakve do země. „Byla to mimo jiné možnost, jak hovořit o koneč-

>> *Stále nevíme, jak nalézt smysl života člověka trpícího demencí a velkou dezorientovaností. To je velký úkol pro všechny v jeho okolí, celé společnosti.* <<

nosti života. Tyto příležitosti ale mizejí, je jich málo,“ soudí Lejsal.

Právě ve vědomí toho, že každý jednou zemře, spočívá velká emocionální náročnost péče o stárnoucí a nemocné lidi. „Můžeme ale ovlivňovat kvalitu času, který byl danému člověku dán. Než pošlu klienta do nemocnice, zavolám tam a ujistím se, že zdravotníci vědí, co je čeká. Zkrátka mu připravím půdu. Stejná situace nastává, když pacient z nemocnice odchází. Musíme vnímat spolupovědnost za kontinuitu péče a spoluvytvářet ji,“ dává příklad Lejsal. —

KDO BYLA LADY SUE RYDER

Britská filantropka Sue Ryder pomáhala potřebným lidem v poválečném Československu a v Polsku. Dnes v její práci pokračuje Nadace Sue Ryder v Česku zapsaná v roce 1994.

Sue Ryder se narodila v roce 1924 v Leedsu. Jako šestnáctiletá se přihlásila do ženského sboru v britské armádě a po výcviku nastoupila jako spojovatelka k operačnímu útvaru tajné služby. V této době se seznámila s českými parašutisty, kteří se připravovali k atentátu na Heydricha. Po válce pracovala jako dobrovolná sestra ve válkou zničeném Polsku. Aby shromáždila finanční prostředky na zřízení domovů pro lidi, kteří válku přežili a kteří potřebovali pomoc,

založila v roce 1953 nadaci. Později rozšířila své úsilí do dalších částí světa a pravidelně jezdila i do Československa. Všechny její plány však znemožnila sovětská okupace v roce 1968 a následná normalizace. Ke svému záměru se vrátila brzy po sametové revoluci. Česká pobočka Nadace Sue Ryder vznikla v roce 1994 a v květnu téhož roku vyhrála výběrové řízení na rekonstrukci Michelského dvora v Praze 4. Lady Ryder zemřela 2. listopadu 2000 ve věku 76 let.